مجلـــه‌ی توســـعه‌ی آمـــوزش در علـــوم پزشـــکی
دوره‌ی ٦، شماره ۱۰، بهار و تابستان ۹۲، صفحات ٦۳ تا ۷۰

بررسی دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد در خصوص موانع انجام فعالیت‌های پژوهشی در حین آموزش در دانشگاه

دکتر سید سعید مظلومی محمودآباد[۱]، سید پوریا حسینی[۲]، معصومه عباسی شوازی[۳]، مهدی میرزایی علویجه[٤]، فرشته رضایی[۲]

نویسنده مسئول: دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده‌ی پزشکی mehdimirzaiea@yahoo.com

دریافت: ۹۱/۷/۲۱ پذیرش:۹۱/۱۲/۳

چکیده

زمینه و هدف: *توجه به امر تحقیق و پژوهش از مهم‌ترین عوامل رشد و شکوفایی در هر کشوری است. این پژوهش با هدف تعیین دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی یزد در خصوص موانع انجام فعالیت‌های پژوهشی انجام شد.*

روش بررسی: *پژوهش توصیفی حاضر با ۳۸٤ نفر نمونه به روش تصادفی چند مرحله‌ای انتخاب گردید، به صورت مقطعی انجام شد. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه‌ی ٥٦ سوالی محقق ساخته دارای روایی و پایایی معتبر در ٤ قسمت: ۲۲ سوال دموگرافیک و زمینه‌ای، ۱۵ گویه موانع شخصی انجام پژوهش (α=۰/۷۳) با محدوده امتیاز ۱۵ تا ۷۵ و ۱۹ گویه موانع سازمانی (α=۰/۷۷) با محدوده‌ی امتیاز۱۹ تا ۹۵ بود که به صورت خودگزارش‌دهی تکمیل گردید. داده‌های با کمک آمار توصیفی و تحلیلی نظیر ضریب همبستگی پیرسون، ANOVA، T-test و رگرسیون خطی در سطح معناداری ۰/۰۵ مورد آزمون قرار گرفتند.*

یافته‌ها: *میانگین سن دانشجویان ۲/۷۸±۲۱/۷۹ سال، ٦۷/٤ درصد زن و ۳۲/٦ درصد مرد بودند. میانگین نمره‌ی موانع شخصی ۸/۵۸±۵۰/۹٦ (٦۷/۹٤ درصد از نمره‌ی کامل) و موانع سازمانی ۱۱/۲۰±٦۵/۱۸ (٦۸/٦۱٪ از نمره کامل) بود. موانع شخصی زنان بیشتر از مردان بود (P=۰/۰۲۲). موانع شخصی دانشجویان شرکت کننده در کارگاه‌های روش تحقیق بالاتر بود (P=۰/۰۳۳). از موانع شخصی، عدم آشنایی کافی با اصول و روش‌های آماری و در موانع سازمانی، عدم ایجاد انگیزه‌ی کافی در پژوهشگران از طرف مسوولین بیشترین امتیاز را کسب کردند.*

نتیجه گیری: *با توجه به علاقه مندی بالای موجود در بین دانشجویان نسبت به انجام فعالیت‌های پژوهشی و پتانسیل بالای آن‌ها، توجه به الویت‌های موانع شخصی و سازمانی متذکر در این پژوهش،مورد تاکید و توجه معاونت پژوهشی و آموزشی دانشگاه قرار گیرد.*

واژه‌های کلیدی: موانع پژوهش، دیدگاه، دانشجو

مقدمه

تحقیقات یکی از پایه‌های اساسی و عمده در توسعه‌ی جوامع بشری به شمار می‌رود، به نحوی که هیچ‌گونه حرکت علمی و منطقی بدون پشتوانه تحقیقات به نظر امکان پذیر نمی‌باشد. در واقع پژوهش اصلی‌ترین نیروی محرکه یک

۱- دکترای آموزش بهداشت، استاد گروه آموزش بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد.

۲- کارشناسی بهداشت عمومی، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد.

۳- دانشجوی دکترای آموزش بهداشت ، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد.

٤- دانشجوی دکترای آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت، دانشکده پزشکی، دانشگاه تربیت مدرس

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-11-28]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1392.6.10.4.8]

جامعه در مسیر ترقی بوده، از آن به عنوان یکی از شاخص‌های مهم رشد، نام برده می‌شود (۱). امروزه کشورها بر اساس توانایی در تولید علم و کاربرد دانش طبقه بندی می‌شوند (۲). توجه به امر تحقیق و پژوهش از مهم‌ترین عوامل رشد و شکوفایی در هر کشوری است. در این راستا دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی ۳ وظیفه عمده بر عهده دارند که شامل تولید دانش، تربیت نیروی انسانی متخصص و عرضه خدمات تخصصی به جامعه است (۳). اهمیت دادن به امر تحقیقات و افزایش فعالیت‌های پژوهشی در هر کشور سبب توسعه و پیشرفت شده، خود کفایی و استقلال واقعی را برای آن مملکت به ارمغان می‌آورد. در حال حاضر در کشورهای در حال توسعه، تحقیقات در سطح مطلوب انجام نمی‌شود و بر خلاف کشورهای توسعه یافته نیروی انسانی، بودجه و امکاناتی که صرف پژوهش می‌شود ناچیز است (٤). امروزه همه کشورهای صنعتی و کشورهای در حال توسعه در تلاشند تا بر حجم سرمایه گذاری‌های تحقیقاتی خود بیافزایند. در این میان کشورهای پیشرفته برای حفظ موقعیت خود و یا افزایش برتری خود در صحنه‌های رقابت بین المللی، در تحقیقات سرمایه گذاری می‌کنند. بر این اساس می‌توان ادعا کرد که بین تحقیقات و میزان پیشرفت حقیقی هر کشوری رابطه‌ی مستقیم وجود دارد و تا زمانی که کشور و دانشگاه‌های ما از دستاوردهای تحقیقات راهبردی، کاربردی و توسعه در برنامه ریزی‌های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و برنامه‌های آموزشی بهره نبرند به توسعه پایدار و توسعه اجتماعی به مفهوم واقعی دست نخواهیم یافت (۵). مقایسه‌ی آماری در کشورهای مختلف نشان می‌دهد که بهای تولید علمی در جهان ثابت است. کشورهای توسعه یافته به طور متوسط ۲ تا ۳ درصد تولید ناخالص سرانه خود را صرف پژوهش می‌کنند در حالی که طی دهه‌ی هفتاد، ایران تنها ۰/۳ تا ۰/٦ درصد تولید نا خالص داخلی خود را صرف پژوهش کرده است (٦). در همین راستا، تعداد پژوهشگران و محققان یکی دیگر از شاخص‌های تعیین جایگاه کشورها از نظر پژوهش به حساب می‌آید که این تعداد در سال ۱۳۷٦ در آمریکا شش هزار، در ژاپن پنج هزار، در کره جنوبی هزارو پانصد و در ایران دویست نفر در میلیون برآورد شده است (۷). البته آمارهای جدیدتر (سال۱۳۸٤) نشان دهنده‌ی آن است که ایران با اختصاص ۰/۷ درصد از تولید ناخالص ملی خود به امر پژوهش در بین ۱۸۰ کشور جهان از نظر پژوهشی در رتبه ۵۲ قرار دارد و به ازای هر یک میلیون نفر ۷۰۰ پژوهشگر داریم این در حالی است که در کشورهایی مانند آمریکا این تعداد به ۷٦۰۰ نفر و در انگلیس به ٦۰۵۰ نفر رسیده است (۸). با توجه به مطالب فوق، به نظر می‌رسد نظام دهی به پژوهش‌های دانشگاهی یکی از مهم‌ترین عوامل موثر بر تحقیقات دانشگاه‌هاست؛ چرا که اشاعه‌ی روحیه‌ی تحقیق و ایجاد انگیزه و رغبت در اعضای هیات علمی و محققان دانشگاه نسبت به امر تحقیق، در گرو ایجاد سیستم و نظام دهی به امور پژوهشی و تهیه‌ی ابزار کار است (۵). بنابراین اولین گام در سامان بخشیدن به امر پژوهش در جامعه، دستیابی به درک درستی از توانمندی‌ها امکانات موجود و نیز پی بردن به نقاط ضعف و قدرت برنامه‌های تحقیقاتی است. شناخت نارسایی‌ها و آگاهی از چگونگی و میزان تحقق اهداف برنامه‌های پژوهش از جمله ابزارهای اساسی و لازم برای تصمیم گیرندگان، برنامه ریزان و سیاست گذاران امر پژوهش است تا از طریق آن، تصمیمات لازم برای نیل به اهداف، بهبود روش‌ها و افزایش بازدهی اتخاذ شود (۹). نگاهی به مطالعات پیشین صورت گرفته در کشور ما در زمینه‌ی پژوهش، نشان دهنده‌ی آن است که اکثر مطالعات، مجموعه‌ای از موارد را به عنوان موانع اصلی در امر پژوهش بر شمرده‌اند که با استناد به این تحقیقات، مهم‌ترین موانع پژوهش را می‌توان شامل کمبود امکانات و تجهیزات لازم، کمبود وقت و مشغله‌ی زیاد، عدم ایجاد انگیزه‌ی کافی در پژوهشگران از طرف مسوولان، مقررات دست و پا گیر اداری،

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-11-28]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1392.6.10.4.8]

عدم استفاده از نتایج تحقیق و درآمد ناکافی از محل پـژوهش بـر شـمرد (۱۴-۹، ۵). دانشـگاه علـوم پزشـکی و خـدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد نیز به عنوان اولین دانشگاه تاسیس شده بعـد از انقـلاب، علـی الـرغم افـزایش بودجـه‌ی پژوهشی خود در سال‌های اخیر بـا کـاهش رتبـه‌ی پژوهشـی مواجه بوده است به طوری که طبق آمار وزارت بهداشت ایـن دانشگاه در سـال ۱۳۸۷در بـین دانشـگاه‌هـای تیـپ دو دارای جایگاه پنجم ولی در سال بعد با یـک رتبـه نـزول در جایگـاه ششم قرار گرفته اسـت (۱۳). بنـابراین بـا توجـه بـه مطالـب پیشگفت و با عنایت به این نکته که آگاهی از موانع تحقیقـات و مرتفع نمودن آن‌ها به منظور ارتقای کمی و کیفـی پـژوهش امری ضروری می‌باشد، این تحقیـق بـا هـدف تعیـین دیـدگاه دانشجویان دانشـگاه علـوم پزشـکی شـهید صـدوقی یـزد در خصوص موانع انجام فعالیت‌های پژوهشی در حـین آمـوزش در دانشگاه در سال ۱۳۹۰ انجام شد.

روش بررسی

این پژوهش یک مطالعه‌ی توصیفی و به روش مقطعی بـود که در میان ۳۸٤ نفر از دانشجویان دانشـگاه علـوم پزشـکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد انجام شد. نحوه‌ی تعـیین حجم نمـونه بدین شـرح بود کـه بـا اسـتفاده از روش نمونه گیری تصادفی از نوع چند مرحله‌ای بـدین ترتیـب کـه کلیه دانشکده‌ها به عنوان یک طبقه در نظر گرفته شده و سپس بر اساس تعداد دانشـجویان هـر دانشـکده نسـبت خاصـی از حجم نمونه به دانشکده‌هـا اختصـاص داده شـد. در مرحلـه‌ی بعد از بین رشته‌های مقاطع مشغول به تحصیل در هر دانشکده چند رشته به تصادف انتخاب شد تا حجـم نمونـه را پوشـش دهد. حجم نمونه با استفاده از فرمـول $n=z^2pa/a^2$ و ٪۵=p، ٪۵=a محاسبه شد. ابـزار گـردآوری اطلاعـات شـامل چهـار بخش بود. بخـش اول اطلاعـات دمـوگرافیکی، ایـن قسـمت شامل ده سوال در خصوص اطلاعـات فـردی نظیـر سـن (بـر حسب سال)، جنس، وضـعیت تاهـل (مجـرد، متاهـل)، محـل سـکونت (خوابگـاه، غیرخوابگـاه)، دانشـکده (پزشـکی، دندانپزشـکی، پیراپزشـکی، پرسـتاری و مامـایی و بهداشـت)، رشـته‌ی تحصـیلی، مقطـع تحصـیلی (کارشناسـی ناپیوسـته، کارشناسی پیوسته، کارشناسی ارشد، دکتری)، تـرم تحصـیلی، معدل کل‌ترم های گذشته، شغل پدر و شغل مادر بـود. بخـش دوم سوالات زمینه‌ای مرتبط شامل دوازده سوال، بخـش سـوم گویه های مربوط به دیـدگاه دانشـجویان در خصـوص موانـع شخصی انجام پژوهش با پانزده گویه (ضـریب آلفـا کرونبـاخ ۰/۷۳) با محدوده‌ی امتیاز ۱۵ تا ۷۵ و بخش چهارم مربوط بـه دیدگاه دانشجویان در خصوص موانع سازمانی انجام پـژوهش با نوزده گویه (ضریب آلفا کرونباخ ۰/۷۷) بـا محـدوده امتیـاز ۱۹ تا ۹۵ بود. لازم به ذکر است در دو قسمت موانع پژوهشی پاسخ‌ها به صـورت مقیـاس لیکـرت پـنج درجـه‌ای از کـاملا مخالفم تا کاملا موافقم، تنظیم شده بـود کـه هـر گویـه دارای امتیازی بین یک تا پنج بود. پرسشنامه‌ی مذکور بـا اسـتفاده از مطالعات مشابه داخلی طراحی شده و روایی صـوری وروایـی محتوای آن با استفاده از نظـر چنـدین متخصـص در زمینـه‌ی آموزش بهداشت و پژوهش و پایایی این ابزار نیز با استفاده از شاخص آلفای کرونباخ در یک مطالعه مقدماتی در میان بیست نفر از دانشجویان مورد تاییـد قـرار گرفـت. همچنـین فرآینـد وضوح آیتم نیز برای اصلاح پرسشنامه انجام گرفـت. لازم بـه ذکر است که پرسشنامه‌ها به صورت خود گزارش دهی توسط شـرکت کننـدگان تکمیـل گردیـد. همچنـین آزمـودنی‌هـای پژوهش در زمینه‌ی چگونگی انجام، محرمانه بودن اطلاعات و هدف از انجام مطالعه توجیه شده و تمامی آنان با تمایـل وارد مطالعه شدند. در پایان داده‌ها جمع آوری شده و با کمک آمار توصـیفی و آزمـون‌هـای تحلیلـی چـون ضـریب همبسـتگی پیرسون، آنالیز واریانس یک طرفه، تی تست مسـتقل و آنـالیز رگرسیون خطی در سطح معنـاداری ۰/۰۵ مـورد آزمـون قـرار گرفتند.

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-11-28]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1392.6.10.4.8]

یافته‌ها

نتایج این مطالعه نشان داد میانگین سن شرکت کنندگان ۲/۷۸±۲۱/۷۹ بود، ۲۵۸ نفر زن (٦٧/٤ درصد)، ۱۲۷ نفر مرد (۳۲/٦ درصد) و ۳۱۱ نفر مجرد (۸۲/۱ درصد) بودند (جدول یک). ۳۰۷ نفر (۸۲/۱ درصد) قصد ادامه تحصیل داشتند و ٦٧ نفر (۱۷/۹ درصد) نداشتند.

جدول ۱: ویژگی‌های جمعیت شناختی شرکت کنندگان در پژوهش

نام متغیر	بر حسب	تعداد	درصد
جنست	پسر	۱۲۷	۳۲/٦
	دختر	۲۵۸	٦٧/٤
	جمع	۳۸۳	۱۰۰
اقامت	خوابگاهی	۲۹۳	۷۷/۳
	غبر خوابگاهی	۸٦	۲۲/۷
	جمع	۳۷۹	۹۸/٦
تاهل	متاهل	٦۸	۱۷/۹
	مجرد	۳۱۱	۸۲/۱
	جمع	۳۷۹	۱۰۰
مقطع	کارشناسی ناپیوسته	۵۵	۱٤/۷
	کارشناسی پیوسته	۲۲۹	٦۱/۲
	کارشناسی ارشد	۱۹	۵/۱
	دکترای عمومی	۵۵	۱٤/۸
	PhD	۱٦	٤/۲
	جمع	۳۸۳	۱۰۰
دانشکده	بهداشت	۹۸	۲۵/٦
	پیراپزشکی	۱۰٦	۲۷/۷
	پرستاری و مامایی	۱۰۲	۲٦/٦
	پزشکی	۵۱	۱۳/۳
	دندانپزشکی	۲٦	٦/۸
	جمع	۳۸۳	۱۰۰

در خصوص علاقه به انجام فعالیت‌های پژوهشی ٤۱ نفر (۱۰/۸ درصد) هیچ‌گونه علاقه‌ای نداشتند ۲۰۹ نفر (٥٤/۹ درصد) کمی و تا حدی، ۱۳۱ نفر (۳٤/٤ درصد) زیاد و خیلی زیاد علاقه داشتند. ۱۵۲ نفر (٤۰/۱ درصد) دارای سابقه‌ی پژوهشی و ۲۲۷ نفر (۵۹/۹ درصد) هیچ‌گونه سابقه‌ی فعالیت پژوهشی نداشتند. شرکت کنندگانی که دارای سابقه‌ی فعایت پژوهشی بودند آن را به این صورت اعلام کردند که تهیه‌ی پروپوزال ۸۳ نفر (٤۸/۳ درصد)، جمع آوری اطلاعات ٦۵ نفر (۳۷/۸ درصد)، تدوین مقاله ۱۳ نفر (۷/٦ درصد) و چاپ مقاله ۱۱ نفر (٦/٤ درصد). به‌علاوه ۳۳ نفر (۱۳/٤٪) فعالیت پژوهشی خود را از اجزای پایان نامه‌شان دانستند و ۲۱۳ نفر (۸٦/٦ درصد) این‌گونه نبودند. از میان ۳۵۲ نفر

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-11-28]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1392.6.10.4.8]

شرکت کننده پاسخگو تنها ١٠٦ نفر (٣٠/١ درصد) عضو کمیته‌ی تحقیقات بودند. از این تعداد ٢٢ نفر (٢٠/٨ درصد) بیان داشتند که عضویت در کمیته‌ی تحقیقات هیچ‌گونه علاقه آن‌ها را به انجام فعالیت‌های پژوهشی افزایش نداده، ٥٥ نفر (٥١/٩ درصد) کمی و تا حدی، ٢٩ نفر (٢٧/٣ درصد) آن را زیاد و خیلی زیاد اعلام نمودند. همچنین از میان ٣٧٨ نفر شرکت کننده پاسخ‌گو تنها ١٧٤ نفر (٤٦ درصد) گذراندن واحد درسی روش تحقیق را گزارش نمودند، که ٣٠ نفر (١٧/٢ درصد) اعلام نمودند گذراندن این واحد درسی هیچ‌گونه علاقه‌شان را به امر پژوهش افزایش نداده، ١٠٥ نفر (٦٠/٣ درصد) کمی و تا حدی و ٣٩ نفر (٢٢/٤ درصد) زیاد و خیلی زیاد بیان داشتند. به‌علاوه ٢٢ نفر (١٣/٨درصد) از عدم توانمندی خود در انجام فعالیت‌های پژوهشی پس از گذراندن واحد روش تحقیق خبر دادند و ٩٩ نفر (٦٢/٢درصد) کمی و تاحدی و ٣٨ نفر (٢٣/٩ درصد) میزان توانمند شدن خود را زیاد و خیلی زیاد اعلام نمودند. از میان شرکت کنندگان در مطالعه ١٥٢ نفر (٤٠/٤ درصد) حضور در کارگاه‌های روش تحقیق را اعلام کردند. در ادامه میانگین نمره‌ی کسب از حیطه‌ی موانع شخصی ٨/٥٨±٥٠/٩٦ حداکثر ٧٥ و حداقل ١٧ یعنی ٦٧/٩٤ درصد نمره‌ی کامل و حیطه موانع سازمانی ١١/٢٠±٦٥/١٨ حداکثر٩٤ و حداقل ٢٣ یعنی ٦٨/٦١ درصد نمره‌ی کامل بود. در خصوص موانع درک شده‌ی شخصی شرکت کنندگان زن به طور معناداری بیشتر از مردان (P=٠/٠٢٢)، شرکت کنندگانی که کار پژوهشی خود را پایان نامه ذکر نکرده بودند (P<٠/٠٠٠١)، شرکت کنندگانی که واحد روش تحقیق را نگذرانده بودند (P=٠/٠٥)، شرکت کنندگانی که در کارگاه‌های روش تحقیق حضور نداشتند (P=٠/٠٣٣)، دانشجویانی که بیان داشتند عضویت در کمیته‌ی تحقیقات به میزان کمی علاقه‌ی آن‌ها را به انجام فعالیت‌های پژوهشی افزایش داده (P=٠/٠٠٧) و دانشجویانی که گذراندن واحد درسی روش تحقیق تاحدودی علاقه آن‌ها را به انجام فعالیت‌های پژوهشی افزایش داده بود، به طور معناداری موانع شخصی بالاتری را نسبت به سایر دانشجویان گزارش نمودند (P=٠/٠٠٣) (جدول دو).

جدول ٢: توزیع میانگین نمره‌ی میزان علاقه به انجام فعالیت‌های پژوهشی دانشجویانی که واحد درسی روش تحقیق را گذرانده اند بر حسب موانع شخصی درک شده

میزان علاقه / متغیر	اصلا		کمی		تاحدودی		زیاد		خیلی زیاد		P-value
	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD	
موانع شخصی	٤٨/١٨	١١/٩٧	٥٠/٧٣	٧/٩٠	٥٣/١٥	٧/٩٦	٤٦/٩٦	٧/٦٩	٤١/٧١	١٢/١٢	٠/٠٠٣

در خصوص موانع درک شده سازمانی، دانشجویانیکه در مقطع تحصیلی کارشناسی ارشد مشغول به تحصیل بودند (P=٠/٠٠١)، دانشجویانی که فعالیت پژوهشی خود را همکاری در تهیه‌ی پرپوزال بیان نمودند (P=٠/٠٠٤)به طور معناداری موانع سازمانی بالاتری را نسبت به سایر دانشجویان گزارش نمودند. در خصوص موانع شخصیدرک شده توسط دانشجویان عدم آشنایی کافی با اصول و روش‌های آماری ١±٣/٦٤، ناتوانی در آنالیز داده‌ها ٠/٩٢±٣/٥٧، ناتوانی در تفسیر داده‌ها ٠/٩٢±٣/٥٧، ناتوانی درمقاله نویسی ٠/٩٤±٣/٥٧ و عدم توانایی کافی در ترجمه مقالات به سایر زبان‌ها ١/٠١±٣/٥٣ بیشترین امتیاز را کسب نمودند. در خصوص موانع سازمانی درک شده توسط دانشجویان عدم ایجاد انگیزه‌ی کافی در پژوهشگران از طرف مسوولین ٠/٩٧±٣/٦٤، عدم ارتباط با افراد فعال در امر پژوهش ٠/٩٧±٣/٥٦ وطولانی بودن مراحل تصویب طرح‌های پژوهشی٠/٩٩±٣/٥٨ بیشترین امتیاز را کسب نمودند (جدول سه).

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-11-28]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1392.6.10.4.8]

جدول ۳: توزیع میانگین نمرات گویه های موانع شخصی و سازمانی پژوهش

ردیف	گویه های موانع شخصی	M	SD
۱	عدم آشنایی کافی با اصول و روش‌های آماری	۳/٦٤	۱/۱
۲	ناتوانی در آنالیز داده‌ها	۳/۵۷	۰/۹۲
۳	ناتوانی در تفسیر داده‌ها	۳/۵۷	۰/۹۲
٤	ناتوانی در مقاله نویسی	۳/۵۷	۰/۹٤
۵	عدم توانایی کافی در ترجمه مقالات به سایر زبان‌ها	۳/۵۳	۱/۰۱
٦	آشنا نبودن به ضوابط پذیرش و مقررات چاپ مقالات	۳/۵۲	۰/۹۳
۷	ناتوانی در تدوین پرپوزال	۳/۵۰	۱/۰۳
۸	بی اطلاعی از موضوعات قابل تحقیق	۳/٤۷	۱/۰٤
۹	مسلط نبودن به زبان انگلیسی	۳/۳۹	۱/۰۲
۱۰	عدم توانایی در جستجوی پایگاه‌های اطلاعاتی و اینترنت	۳/۳۹	۱/۰۱
۱۱	کمبود وقت و مشغله زیاد	۳/۲۷	۱/۲۱
۱۲	سنگین و وقت گیر بودن دروس آموزشی	۳/۲٦	۱/۱۲
۱۳	عدم توانایی کافی در استفاده از کامپیوتر	۳/۲۰	۱/۰۷
۱٤	وجود مسئولیت‌های دیگر به غیر از تحصیل	۳/۱۸	۱/۰۹
۱۵	بی علاقگی به امر پژوهش	۲/۹۱	۱/۱٤
	گویه های موانع سازمانی		
۱٦	عدم ایجاد انگیزه کافی در پژوهشگران از طرف مسؤلین مربوطه	۳/٦٤	۰/۹۷
۱۷	طولانی بودن مراحل تصویب طرح‌های پژوهشی	۳/۵۸	۰/۹۹
۱۸	عدم ارتباط با افراد فعال در امر پژوهش	۳/۵٦	۰/۹۷
۱۹	طولانی و زمان بر بودن انجام پژوهش	۳/۵٤	۰/۹۵
۲۰	سخت و طولانی بودن فرآیند چاپ مقالات	۳/۵۲	۰/۹۳
۲۱	عدم درآمد کافی از محل پژوهش (نسبت به سایر فعالیت‌ها)	۳/۵۰	۰/۹۵
۲۲	در دسترس نبودن اساتید و مشاوران تحقیقاتی	۳/٤۹	۱/۰۲
۲۳	کافی نبودن امتیازات پژوهشی در ارتقا، پژوهشگران	۳/٤۷	۰/۹٦
۲٤	کمبود امکانات و تجهیزات لازم جهت انجام پژوهش	۳/٤۵	۱
۲۵	محدودیت‌های زمانی موجود در انجام پژوهش	۳/٤٤	۰/۹٤
۲٦	ضعیف بودن اساتید و مشاوران تحقیقاتی	۳/٤٤	۱/۰۷
۲۷	عدم همکاری سازمان‌ها و واحدهای اجرایی و اداری مربوطه در انجام پژوهش	۳/٤۲	۰/۹٦
۲۸	وجود مقررات دست و پا گیر اداری در انجام فعالیت‌های پژوهشی	۳/٤۱	۰/۹٤
۲۹	عدم دسترسی کافی به منابع کسب اطلاعات	۳/۳۷	۱/۰۲
۳۰	عدم استفاده از نتایج پژوهش در زمینه‌های مربوط	۳/۳۵	۰/۹۳
۳۱	وجود نابرابری در تصویب و اجرای طرح‌های تحقیقاتی	۳/۳۳	۰/۹۲
۳۲	اجبار در استفاده از یک روش و چهارچوب خاص در انجام پژوهش	۳/۲۷	۰/۹۹
۳۳	در دسترس نبودن نمونه پژوهش (مشکلات موجود در جمع آوری اطلاعات)	۳/۲۳	۱/۱۰
۳٤	وجود محدودیت‌های اخلاقی در انجام پژوهش	۳/۰۱	۰/۹٦

بحث

یافته های به‌دست آمده از مطالعـه‌ی حاضـر بیانگر آنست که بیشترین موانع از نظر دانشجویان موانع سازمانی بوده که بـا

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-11-28]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1392.6.10.4.8]

یافته‌های پژوهش‌های سرشتی از شهر کرد (۱۲و۹)، علمداری از یاسوج (۱۰)، مشابهت داشته و اما مطالعه‌ی سبزواری از کرمان (۵) بیشترین موانع را مربوطه به موانع شخصی ذکر کرده بود. در مطالعات رویل (۱۵) سومکین (۱٦) و مکلین (۱۷) نیز نقش موانع سازمانی بیشتر از موانع شخصی و محیطی ذکر شده بود. از جمله موانع سازمانی ذکر شده توسط دانشجویان را می توان عدم ایجاد انگیزه‌ی کافی در پژوهشگران از طرف مسؤلین، طولانی بودن مراحل تصویب طرح‌های پژوهشی و عدم ارتباط با افراد فعال در امر پژوهش را نام برد که با نتایج دیگر مطالعات در این زمینه (۱۹ و ۱۸ ،۱٤، ۱۲، ۱۰، ۹، ۵) مشابهت داشت. در خصوص ایجاد انگیزه‌ی کافی در پژوهشگران نقش اساتید راهنما و آشنایی آنها با نقش کمیته‌ی تحقیقات و اقدام به عقد قرارداد مستقیم مالی با دانشجویان اشاره نمود. ایجاد ارتباط موثر بین دانشجویان و افراد متبحر در زمینه‌ی پژوهش خصوصا دیگر دانشجویان موفق در امر پژوهش جهت استفاده از این پتانسیل انرژی مورد تاکید قرار می‌گیرد. البته در این خصوص می‌توان به اقدام جدیدی که از طرف معاونت پژوهشی دانشگاه در ارتباط با عقد قرارداد مستقیم مالی با دانشجویان جهت انجام طرح های پژوهشی و کوتاه نمودن مسیر تصویب طرح ها با ادغام برخی کمسیون ها از جمله متدولوژی و عنوان اشاره کرد. در خصوص موانع شخصی نیز عدم آشنایی کافی با اصول و روش‌های آماری، ناتوانی در آنالیز، تفسیر، مقاله نویسی و عدم توانایی کافی در ترجمه‌ی مقالات به سایر زبان‌ها به عنوان سه الویت اول تشخیص داده شد که با نتایج دیگر مطالعات (۲۰ و ۱۲-۱۰) مشابهت داشت. با توجه به نتایج حاصل از موانع فردی در این پژوهش به نظر می‌رسد برای دانشجویانی که این واحد در کریکولوم آن‌ها پیش بینی نشده ارایه آن به صورت درس یا مدل در نظر گرفته شود. و همچنین ارایه‌ی درس روش تحقیق به شکل کارگاهی منظم و هدفمند برای این گروه از دانشجویان می‌تواند مثمر ثمر باشد.

نتیجه گیری

با توجه به علاقه مندی بالای موجود در بین دانشجویان نسبت به انجام فعالیت‌های پژوهشی، داشتن تجربه‌ی پژوهش در نزدیک به نیمی از آنان، وجود فعالیت‌های خود جوش در ارتباط با بالا بردن معلومات پژوهشی و پتانسیل بالای این قشر جوان توجه به الویت های موانع شخصی و سازمانی متذکر در این پژوهش مورد تاکید قرار می‌گیرد.

تقدیر و تشکر

این مقاله برگرفته از طرح پژوهشی مصوب شورای پژوهشی دانشکده‌ی بهداشت دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد با شماره ی ۱۵٤۲ مورخه ۱۳۹۰/۰۸/۰٤ می‌باشد و با حمایت مالی معاونت پژوهشی انجام شده است که بدین وسیله از مسوولین مربوطه و کلیه‌ی دانشجویانی که در این مطالعه شرکت کرده و با این گروه همکاری داشتند نهایت قدردانی و تشکر به عمل می‌آید.

References

1- Hoory A. Plans research of organization research and planning educational in ministry of education. [Dissertation]. Tehran: Tehran University ; 1993. [Persian]

2- Asefzadeh M, Piree Z. Publish, a key activity in knowledge management. *Journal Babol Univ of Med Sci*.2006; 8:54-62. [Persian]

3- Shayan M. Appropriate pattern funds distribution between units of this section. *Rahyaft* 1997; 63: 14. [Persian]

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-11-28]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1392.6.10.4.8]

4- Azizi F. Medical research horizon. *medical commission bulletin*. 1997; 14:3-14. [Persian]

5- Sabzevari S, MohammedAlizadeh S, Azizzadeh M. Viewpoints of Kerman universities teachers about barriers research activities. *J Yazd Shahid Sadoughi Univ Med Sci*. 2000; 4:18-27. [Persian]

6- Statistical Center of Iran. Reporting of research activities performance. *Rahyaft*. 1999; 20: 113-18. [Persian]

7- Khushfar GH. The survey types of research and research on socio - economic development. *Rahyaft*. 1999; 22: 98-103. [Persian]

8- Timuriasefchy A. Research in Iran. *Fasle Noo*. 2010; 12:16-54. [Persian]

9- Sereshty M, Kazemian A, Daris F. Research barriers from the viewpoint of faculty members and employees of Shahrekord University of Medical Sciences. *Iranian Journal of Educational Strategies*. 2010; 3:27-32. [Persian]

10- Alamdari AK, Afshun E. the viewpoint of faculty members on Research barriers at Yasuj University. Armaghane-danesh.2002, 8:27-32. [Persian]

11- Kooraki M, Mahjoub H, Sheikh N. Affecting factors reluctance to scientific writing from the viewpoint of faculty members Hamadan University of Medical Sciences. *J Hamadan Univ Med Sci*.2006, 14:59-63. [Persian]

12- Sereshty M, Parvin N, Bozorgzad M, Imani R. Survey of Research barriers from the viewpoint of nurses and midwives working in hospitals of Shahrekord University of Medical Sciences. *J Ilam Univ Med Sci*. 2006; 15:7-13. [Persian]

13- Dadkhah B, AliMohammadi M, Pornasery SH, Mozaffari N, Adham D. Viewpoint of faculty members Ardebil Universites about research barriers in these universities 1382. *J Ardebil Univ Med Sci*. 2007; 8:44-37. [Persian]

14- Zuhuri AR. Viewpoint of faculty members Iran University about research barriers. *Payesh*. 2002; 2:113-20. [Persian]

15- Royle J, Blythe D, Ciliska D. The organization environment and evidence based nursing. *Canadian Journal of Nursing leadership*. 2000; 13:31-37.

16- Somkin CP, Altschuler A, Ackerson L, et al. Organizational barriers to physician participation in cancer clinical trials. *Am J Manag Care*. 2005;11: 413-21.

17- MacLean S, Désy P, Juarez A, Perhats C, Gacki-Smith J. Research education needs of pediatric emergency nurses. *J Emerg Nurs*. 2006; 32:17-22.

18- Couvillon JS. How to promote or implement evidenced based practice in clinical setting. *Home Health Care Manag Prac*. 2005; 17(4):269-72.

19- Roxburgh M. An exploration of factors which constrain nurses from research participation. *J Clin Nurs*. 2006; 15:535-45.

20- Mahjoub H, Koraki M, Sheikh N. Comparing of affecting factors reluctance to scientific writing from the viewpoint of faculty members of basic science and clinical Hamadan University of Medical Sciences. Iranian *J Med Edu*.2007;8:158-63.

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-11-28]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1392.6.10.4.8]

A Survey of Shahid Sadoughi University of Medical Sciences Students' Opinions about Research Barriers during University Training

Mazloomy Mahmodabad SS [1], Hosseini SP [1], Abbasi Shavazi M [1], Mirzaei Alavijeh M [2], Rezaei F[1]

[1]Shahid Sadoughi University of Medical Sciences,Yazd, Iran

[2] Tarbiat Modares University- Tehran, Iran

Corresponding Author: Mazloomy Mahmodabad SS, , Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran

Email: mehdimirzaiea@yahoo.com

Recevied:11 Dec 2012 ***Accepted***:21 Feb 2013

Background and objective: Scientific research in every country is the most important factor of growth and prosperity. This study was conducted to find out students' views about research barriers at SSUMS.

Materials and Methods: This cross- sectional study was conducted using 384 students who were selected by multistage random sampling. Data collection tool was a valid and reliable questionnaire with 56 questions in 4 parts: 22 demographic and background questions, 15 items about personal barriers in research (α=0.73) with a 75-15 score range and 19 items in organizational barriers studies (α=0.77) with a 95-19 score range. It was completed in self report. Data was analyzed by SPSS-18 using descriptive statistics and analytical tests such as Pearson correlation, ANOVA, independent T-test and linear regression (p=0.05).

Results: Mean of personal barriers was 50.96±8.58 (67.94% of the full score), and that of organizational barriers 65.18±11.20 (68.61% of the full score). Personal perceived barriers were more in women (P=0.022). Personal barriers were higher in participants who did not participate in research workshops (P=0.033). Lack of adequate awareness of the principles and statistical methods and lack of adequate motivation had greater weight.

Conclusion: Because of high interest of the students in research activities and due to their ability in this regard, university authorities should pay more attention to this issue.

Keywords: Research barriers, Viewpoint, Student.

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-11-28]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1392.6.10.4.8]